

Shenanigans

JAM.SHENANIGANS

Zomaar wat geintjes

Marina Srnka

Gezien op 26 juli 2024
Heilige Maagd Mariakerk, Brugge, in het kader van het Cirque Plus Festival

Jam.Shenanigans is de naam die Batist Van Baekel (BE) en Henri Kangas (FIN) zichzelf gaven voor hun eerste circusact, die ze ook 'Shenanigans' noemden. Die brachten ze op smaak met verfijnde danspassen en uitbundige interacties met het publiek, maar wat je vooral krijgt zijn *shenanigans*, geintjes. En dat is prima. (ENG onder)

29 JULI 2024

Eerlijk gezegd voelde ik me wat misplaatst toen ik arriveerde op het Cirque Plus openluchtcircusfestival in Brugge, notitieblok in de hand, met het typische serieuze recensentengezicht op, om 'Shenanigans' bij te wonen. Shenanigans, dacht ik, zijn geen onderwerp van analyse of kritiek. Het zijn slechts grillige geintjes, speelse en fantasierijke grappen, maar niets om je druk over te maken of al te serieus te nemen. De twee leden van Jam.Shenanigans lijken dit concept ter harte te hebben genomen.

Na hun studie hedendaags circus aan Codarts in Rotterdam noemden ze zowel hun gezelschap als hun eerste artistieke creatie 'Shenanigans'. Die keuze werkt als een mantra, een constante herinnering voor henzelf en hun publiek dat het oké is om los te laten, speels te zijn en de wereld nieuwsgierig te verkennen om zo contact te maken (of dat in ieder geval te proberen) met ons innerlijke kind en al die onnozele momenten in ons dagelijks leven te vieren. Best schattig, maar wat valt daar verder over te zeggen? Eens ik de *Heilige Maagd Mariakerk* van het seminarie van Brugge binnenstapte en naar de Maagd Maria staarde die op de achterwand stond afgebeeld, dwaalden mijn gedachten af naar een andere invulling van het woord: *shenanigans* zijn ook des duivels. Ik besloot te luisteren naar wat deze twee hedendaagse Mephistophelesen te bieden hadden.

Kort gezegd: 'Shenanigans' tracht de creatieve verbeelding van het publiek aan te wakkeren door ze deelgenoot te maken van hun eigen verkenning van de wereld om hen heen en van hun vriendschapsband. De twee performers, gekleed in bordeauxrode en donkerblauwe zakenpakken, stappen het podium op, begeleid door serieuze, beklemmende muziek. Als dit een tv-misdaadshow was zou die muziek het startsein zijn voor de onthulling van de moord. Toch

betwijfelde ik of ze op dat soort geintjes uit waren. Er volgen namelijk geen schokkende moorden. De twee grappenmakers trekken in plaats daarvan hun chique kledij uit om twee witte kinderpyjama's te onthullen. In die dracht lopen ze doelbewust rond op het podium om een soort speeltuin van de grond af op te bouwen.

Het thema en de boodschap van hun streken is vanaf het begin duidelijk: ze stappen symbolisch uit het 'volwassen leven' om het kind in zichzelf te omarmen (als ik om me heen kijk, zie ik dat het publiek ook behoorlijk wat echte kinderen telt). Hier is de enige regel dat alles speelgoed of een creatief hulpmiddel mag worden. Om precies te zijn: ze hebben een opblaaszwembad, vliegtuigjes, Lego, speelgoedrails en honderden ballen in opvouwbare en verplaatsbare wasmanden. Een grote, rode knop, ongetwijfeld een replica van de nucleaire knop in de koffer van de aanstaande ex-president, moet dienen om de muziek te pauzeren en te starten.

Al deze levendig gekleurde voorwerpen komen tot leven in de indrukwekkende jongleerscènes. De kunst van het jongleren en het manipuleren van objecten is de echte kern van deze voorstelling. Vijftig minuten lang brengen de performers diverse acts, waarvan sommige interactief. Het publiek reageert vooral op die laatste met plezier.

De performers gooien en vangen ballen, slaan erop als in een strandbalspel en spelen met Lego en speelgoedrails die ze met kinderlijke verwondering bekijken. 'Shenanigans' begint met een zwembadscène: terwijl één performer jongleert met ballen manipuleert de andere een gele vis die de ballen 'opeet' als was het een videogame. In de show duiken nog meer van die verwijzingen naar videogames op, zowel in specifieke scènes - bijvoorbeeld wanneer ze proberen de onderdelen weer in elkaar te zetten - als in de muziek, met synthesizergeluiden die doen denken aan arcades uit de jaren tachtig of ouderwetse Nintendo-spelletjes.

Deze voorstelling omarmt fouten, zelfs als het om een competitie gaat, als een natuurlijke en welgekomen eigenschap.

De capriolen gaan echter verder dan stunts: ze bevatten meermaals vloeiende dansbewegingen. Die vormen zelfs de choreografische basisstructuur van elke scène. De choreografie culmineert zo in een clubdansscène waarin de artiesten hun heupen en lichamen bewegen alsof ze in een hedendaagse dansact of op een feest zijn. Vanuit een rechtopstaande houding zakken ze in elkaar en rollen zo over de vloer terwijl ze hun armen en benen in alle richtingen spreiden en ondertussen ook de voorwerpen manipuleren die ze eerder al inzetten.

Bij de eerste scènes zie ik al af en toe een glimlach op de gezichten van de ouders en een nog terughoudend enthousiasme bij de kinderen. Geleidelijk aan groeit hun enthousiasme echter, vooral tijdens een interactieve scène. Hoewel het slechts om een eenvoudige wedstrijd gaat, brengt die het hele publiek oprecht aan het lachen. De performers delen fonkelende gekleurde plastic ballen uit aan het publiek. (De ballen zien eruit en voelen aan alsof ze afkomstig zijn uit de ballenkuilen van de plaatselijke Ikea of fastfoodketen...) We worden uitgedaagd om ze in een grote mand te gooien die een van de performers omhoog houdt terwijl hij in alle richtingen rondrent. De ballen in de mand mikken is een hele uitdaging, kick, maar elke geslaagde score wordt beloond

met een stuk rail van een speelgoedtrein. Het uiteindelijke doel is om al die stukken rail aaneen te sluiten tot een weg voor een speelgoedtruck. Het blijkt echter ver van eenvoudig om de rails aan elkaar te koppelen: de stukken passen vaak niet, maar dat onhandige geknoei met rails maakt de charme van het moment uit. Deze voorstelling omarmt fouten, zelfs als het om een competitie gaat, als een natuurlijke en welgekomen eigenschap. Impliciet is de vraag: wat is de zin van dingen als we er geen plezier aan beleven?

Ik vond deze voorstelling van Jam.Shenanigans zowel potsierlijk als oprecht. De locatie van het optreden in Brugge, een kerk, voegde een bizarre maar intrigerende laag toe aan de ervaring. Hoe simpel en voorspelbaar de intenties en het verhaal van de performers ook zijn, de integratie van gesofisticeerde bewegingen bracht dat werk op een hoger plan. Als ze in de laatste scène opnieuw hun kostuum aantrekken, terwijl ze nog met vliegtuigen jongleren, vatten ze hun symbolische 'vuurdoop' aan. Een pad van verstrooide Lego blokjes symboliseert hun terugkeer naar de volwassenheid, nu doordrongen van een hernieuwd gevoel van de speelsheid van hun jeugd.

En hoe zit het met de Mephistopheliaanse toespelingen van de oplichters in de kerk? Nou, ik denk dat we ons niet te veel zorgen moeten maken over strakke instellingen voor 'serieuze' volwassenen, noch over zelfingenomen critici die alles willen doen passen in al te intellectuele referenties naar de culturele canon. Het waren maar geintjes, en dat is prima.

ORIGINAL REVIEW IN ENGLISH: IT'S BUT SHENANIGANS

Jam.Shenanigans is the name Batist Van Baekel (BE) and Henri Kangas (FIN) gave themselves for their first circus act, named ‘Shenanigans’ as well. It is spiced up with elaborate dance moves and exuberant interactions with the audience, but shenanigans are what you get in the first place. And that is just fine.

I must say I felt a bit out of place as I arrived at the Cirque Plus open-air circus festival in Brugge, notebook in hand, typical serious-reviewer-face plastered on, to attend ‘Shenanigans’. Shenanigans, I thought, are not an object of analysis or criticism. They are merely whimsical mischiefs, playful and imaginative jokes, but nothing to get worked up about, nothing to take too seriously. The two members of Jam.Shenanigans seem to have taken the concept to heart.

After studying contemporary circus at Codarts in Rotterdam, they named both their company and their first artistic creation ‘Shenanigans’. This choice serves as a mantra, a constant reminder to themselves and their audience that it is okay to let go, be playful, and explore the world with curiosity. Ultimately, to reconnect (or at least try to) with our inner child and celebrate all those silly moments in our everyday life. Kinda cute, but what on earth could I say about it? Yet, entering the *Heilige Maagd Mariakerk* of the Brugge’s seminary and gazing upon the Virgin Mary depicted on the backwall, my mind went to a different interpretation of the word: shenanigans are also devilry. I decided to listen to what these two modern-day Mephistopheles’s had to offer.

Simply put, ‘Shenanigans’ tries to spark the creative imagination of their audience’s minds, by sharing their own exploration of the world around them as well as the bond of their friendship. The two performers, dressed in burgundy and dark blue business suits, step onto the stage, accompanied by serious, suspenseful music. If this was a tv crime-show, that music would be the cue for

the exposition of the murder. Yet, I doubted that was the type of shenanigans they were aiming for. True enough, instead of shocking murders, the two tricksters take of their smart attire to reveal two pairs of white children's pyjamas. They deliberately strut around stage and construct some sort of playground from the ground up.

The theme and message of these shenanigans is clear from the start: they are symbolically stepping out of 'adult life' to embrace the child within (As I look around, I see that the audience comprises a fair share of actual children as well). Here, the only rule is that everything can become a toy or a tool for creativity. To be more precise: they have an inflatable swimming pool, airplanes, Legos, toy tracks, and hundreds of balls stored in flexible and movable laundry baskets. A large, red button, surely not dissimilar to the nuke button in the soon-to-be ex-president's suitcase, serves as an indicator to pause and play the music.

All these vividly colourful objects come to life in the impressive juggling sequences. The art of juggling and object manipulation is really the core of this performance. Over the course of 50 minutes, the performers stage a variety of acts, some of which are interactive (and the audience reacts especially to those interactive acts with delight). The performers throw and catch balls, hit them as if in a beach ball game, and play with Legos and toy tracks, watching them with childlike amazement. 'Shenanigans' starts with a swimming pool scene: one performer juggles balls while the other manoeuvres a video-game-inspired yellow fish that 'eats' the balls. References to video games pop up throughout the show, both in specific scenes – when they try to re-assemble the parts for instance – and in the music, featuring synthesizer sounds reminiscent of eighties arcades or outmoded Nintendo games.

This performance embraces errors, even in competition, as a natural and welcome feature.

However, the shenanigans go beyond mere stunts, incorporating repeatedly fluid dance movements that form the basic choreographic structure of each scene. The choreography culminates in a club-dance scene in which the performers move their hips and bodies as if they were in a contemporary dance act or at a party. From an upright position, they collapse onto the floor, rolling across it as they extend arms and legs in all directions, while manipulating the objects they already used previously.

As the first sequences progress, I notice occasional smiles on the parents' faces and still guarded enthusiasm from the children. They gradually and decisively warm up to the event however, in particular during one interactive scene. Although it is but a quite simple competitive game, it makes all the audience genuinely laugh. The performers hand sparkling coloured plastic balls to the audience. (The balls look and feel like they are taken from the playground ball pits at the local Ikea or fast-food chain restaurant…) We are challenged to throw them in a large hollow basket one of the performers holds up while running around in every direction. Throwing the balls is quite a rush but each successful score is rewarded by a piece of toy train track. The goal is to collectively build a closed road for a toy truck to move on. Assembling the track proves to be awkward though, because the pieces don't often fit, but the ensuing clumsy tampering with tracks becomes part of the charm. This performance embraces errors, even in competition, as a natural and welcome feature. Implicitly, it asks:

If we don't have fun, what is the point?

I found Jam.Shenanigans' performance both ludicrous and sincere. The performance location in Brugge, a church, added a bizarre yet intriguing layer to the experience. However simple and predictable the performers' intentions and narrative may be, the incorporation of elaborate body movements elevated their work. In the final scene, as they put back on their business suits while juggling airplanes, once again, they embark on their symbolic 'walk on fire'. This path, made of spilled Legos, represents their journey back to adulthood, now imbued with a renewed sense of the playfulness of their youth.

And what about the Mephistophelian allusions of the tricksters in the church? Well, I guess we should not overly concern ourselves with stern institutions of 'serious' adulthood, nor to self-important critics straining to fit in over-intellectual references to the cultural canon. It was only shenanigans, and that's just fine.